

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Ert dnr NV-04066-23
Vårt dnr R-2023-34

Malmö den 7 september 2023

REMISSVAR: Förslag till föreskrifter om undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Sammanfattning

- Avfall Sverige välkomnar och tillstyrker förslagen.
- Naturvårdsverket bör förtydliga att de generella undantagen i föreskriften inte innebär någon begränsning i sig för tillsynsmyndigheter att ställa krav på utsortering och separat hantering av livsmedels- eller köksavfall i enskilda fall med stöd av allmänna och särskilda hänsynsregler, där det är motiverat och rimligt.

2. Kommentarer

2.1 3 § Undantag från kravet på kommunerna om fastighetsnära hämtning

Med fastighetsnära insamling avses enligt 3 kap. 1 b § avfallsförordningen (2020:614) insamling vid fastigheten eller från en plats i nära anslutning till fastigheten i de fall insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter. Enligt Naturvårdsverkets konsekvensbeskrivning kan överenskomna och anvisade platser ganska långt från fastigheten inte anses vara i nära anslutning till fastigheten.

Förslagets 3 § innebär därför undantag från kravet på kommunen på fastighetsnära insamling av livsmedels- eller köksavfall som kommunen ansvarar för, där insamlingen kan ske på annan plats än vid eller i nära anslutning till fastigheten. Kommunen ska i sådant fall bestämma en plats där avfallsinnehavaren ska lämna sitt livsmedels- eller köksavfall. Undantagets syfte är att möjliggöra att först utreda om en annan plats som inte är fastighetsnära kan vara möjlig innan undantag från separat insamling tillämpas. Om det inte går att hämta avfallet vid fastigheten och kommunen inte heller kan överenskomma eller anvisa en plats som kan anses vara i nära anslutning till fastigheten, ska kommunen utreda om det går att bestämma en annan plats. En sådan plats skulle exempelvis, som Naturvårdsverket exemplifierar i konsekvensbeskrivningen, kunna vara en plats vid en huvudväg eller en större iordningjord plats där flera fastighetsägare lämnar avfallet i gemensamma behållare. Avfall Sverige bedömer också att det kan utgöras av en annan kommunal samlingsplats, exempelvis en "lättillgänglig samlingsplats".

2.2 4 §

Om separat insamling inte är möjlig (inte heller från annan plats enligt 3 §) bör som Naturvårdsverket anger fastighetsinnehavaren uppmanas att själv materialåtervinna sitt avfall genom exempelvis en kompost. Avfall Sverige vill lägga till att ett annat exempel är när hushåll eller restaurangverksamhet i glesbygd får dispens för att behandla sitt köks- eller livsmedelsavfall tillsammans med annat biologiskt avfall i en anslutande verksamhet, exempelvis lantbrukets kompost eller biogasanläggning.

Naturvårdsverket menar att det inte är möjligt att kräva att en fastighetsinnehavare ska kompostera sitt bioavfall, men Avfall Sverige håller inte med om det. Naturvårdsverket menar sannolikt att det inte går att kräva med stöd av avfallsföreskrifterna, vilket stämmer. Däremot kan tillsyns- och prövningsmyndigheter kräva materialåtervinning med stöd av de allmänna hänsynsreglerna (resurshushållningsprincipen och principen om bästa möjliga teknik) och avfallshierarkin enligt miljöbalken, åtminstone gentemot yrkesmässiga verksamheter och så länge kravet är miljömässigt motiverat, proportionerligt och icke orimligt. Det kan exempelvis handla om ett mejeri eller en restaurang som ligger isolerat och svårtillgängligt, där separat insamling inte är praktiskt möjlig, men där egen materialåtervinning kan vara rimligt att kräva tillsynsvägen.

Undantag från separat insamling föreslås i 4 § för livsmedels- eller köksavfall i sådana delar av en kommun som är isolerade och glest befolkade, har långa körsträckor mellan platserna

där avfallet ska samlas in och lämnas, små mängder avfall produceras *och* där det inte är möjligt att hämta och lämna avfall fastighetsnära och inte heller möjligt att bestämma en plats där det kan hämtas. Avfall Sverige välkomnar detta.

Naturvårdsverket har utgått i första hand från avfall under kommunalt ansvar, vid författandet av undantagsföreskrifterna. Avfallsförordningens krav på utsortering och separat insamling samt Naturvårdsverkets behörighet att meddela undantag i föreskrifter, omfattar dock *allt* utsorterat köks- eller livsmedelsavfall, inte bara sådant som ligger under kommunalt ansvar. Avfall Sverige konstaterar därmed att det föreslagna undantaget i 4 § även är tillämpligt på små mängder köks- och livsmedelsavfall hos avfallsproducenter som ligger i isolerade och glest befolkade områden och vars avfall *inte* ligger under kommunens ansvar, alltså sådant avfall som uppstår hos exempelvis hos mejerier och andra tillverkningsverksamheter. Eftersom kommunen inte ansvarar för detta avfall, är det inte möjligt för kommunen att med stöd av 3 § föreskrifterna bestämma en plats där det ska hämtas. 4 § 4 stannar därför i sådana fall vid bedömningen huruvida det är möjligt att hämta och lämna avfall från verksamheten fastighetsnära. Även om det inte finns krav på fastighetsnära hämtning av detta avfall, bedömer Avfall Sverige att det är relevant att även i de fallen undersöka huruvida det är möjligt (för marknadsaktörer) att hämta avfallet vid fastigheten om verksamheten inte återvinner sitt avfall själv. Avfall Sverige har därför inte någon erinran mot förslaget.

2.3 6 §

Av 6 § framgår att när undantag från separat insamling är tillämpligt, gäller inte heller utsorteringskravet i 3 kap. 1 § 3 avfallsförordningen. Avfall Sverige delar bedömningen Naturvårdsverket gör i sin konsekvensbeskrivning, att undantagsföreskrifterna har begränsad effekt på avfallsproducerande verksamheter. Avfall Sverige ser dock att det finns risk för att regleringen kan missuppfattas som ett hinder för tillsyns- och prövningsmyndigheters att i det enskilda fallet ställa krav på utsortering och separat hantering av en verksamhets livsmedels- och köksavfall med stöd av avfallshierarkin, resurshushållningsprincipen och bästa möjliga teknik i miljöbalken. Avfall Sverige menar att bestämmelsen eventuellt blir tydligare genom att formuleras som att utsorteringskravet i 3 kap. 1 § 3 "inte gäller", i stället för att formuleras som att avfallet inte "behöver" sorteras ut. Naturvårdsverket kan också förtydliga saken i sin vägledning.

2.4 5 §

Föreslagna 5 § ger kommunen möjlighet att som ett komplement till separat insamling ha (kvar) bestämmelser i sina avfallsföreskrifter om att små mängder flytande ätligt fett från hushåll kan läggas i restavfallet. Avfall Sverige välkomnar denna möjlighet, som minskar risken för att hushåll som inte har möjlighet att ta sig till kommunens samlingsplatser för fett, häller fett i vasken.

2.5 Undantag som kan bli aktuella i framtiden

Naturvårdsverket nämner att skiljande av förpackningen från sitt innehåll och utsorteringskrav för små mängder ABP-klassat avfall från butiker är områden som kan bli

aktuella att föreskriva vissa undantag om. Naturvårdsverket anger att osålda varor som blivit avfall i livsmedelsbutiker är kommunalt avfall. Avfall Sverige vill dock klarlägga (eftersom det inte helt tydligt framgår i Naturvårdsverkets text) att osålda varor som återtas av leverantören inte är avfall i butiken och därmed inte ligger under kommunalt ansvar i det fall leverantören är en grossist eller tillverkare. Observera dock att kraven på skiljande av förpackningen från sitt innehåll och utsortering av livsmedelsavfallet omfattar även sådana aktörer när varorna blir avfall där.

Avfall Sverige delar bedömningen att ytterligare utredning behövs innan eventuella undantagsföreskrifter föreslås vad avser skiljande av förpackningen från innehåll. Avfall Sverige upplever att ABP-lagstiftningens krav kan motverka EU-målen om materialåtervinning. Bland annat av den anledningen bör ABP-lagstiftningen och avfallsregleringen samordnas på EU-rättslig och nationell nivå. Naturvårdsverket bör verka för att så sker. Avfall Sverige står till förfogande för kommande utredningar i dessa frågor.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår seniora miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, 040-35 66 13, vår rådgivare inom biologisk återvinning Angelika Blom, angelika.blom@avfallsverige.se eller vår rådgivare för materialåtervinning, insamling och transport Jon Djerf, jon.djerf@avfallsverige.se.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd